

משרד החינוך

מערכת שידורים לאומית

גישות ביקורתיות

מבוא לתיאוריות ניאו מרקסיסטיות חלק ראשון

שם המורה: ענת ווגמן

מה נלמד היום?

- מאפייניה של תרבות המערב
 - התפתחות הקפיטליזם
 - מרקסיזם
 - ניאו מרקסיזם
-

תרבות המערב

מאפיינים בסיסיים

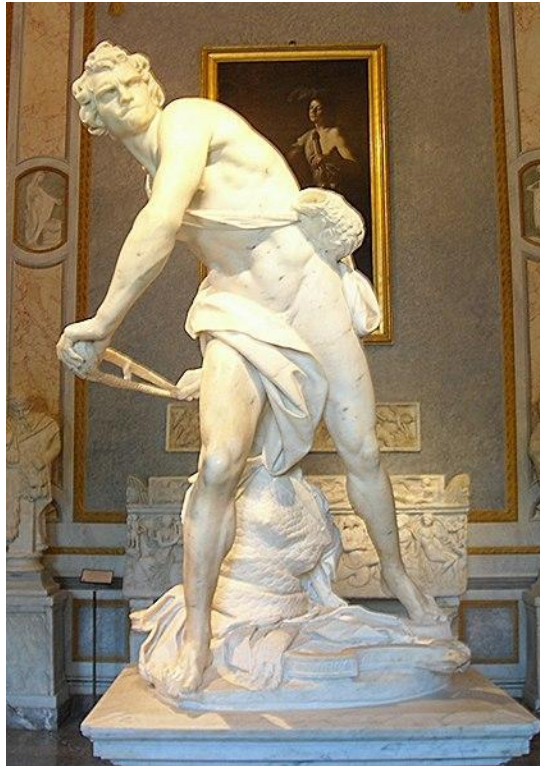

מאפייניה של תרבות המערב

על פי קרל דויטש

1. העולם הקלאסי - האימפריה היוונית ולאחריה האימפריה הרומית

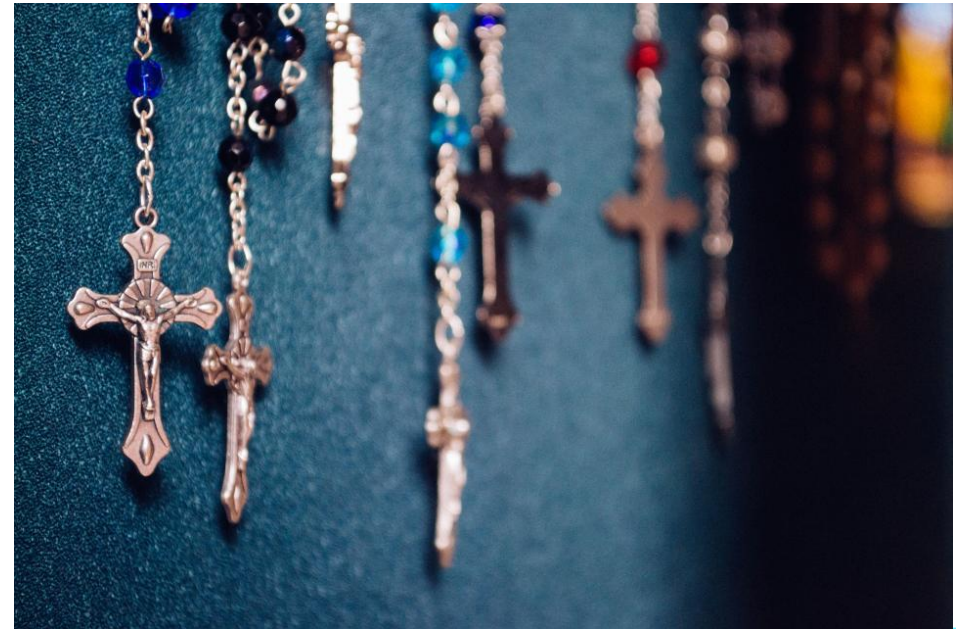
(הדמוקרטיה, הפילוסופיה, המדע והאומנות)

מאפייניה של תרבות המערב

2. נצרות קתולית ולאחריה הנצרות הפרוטסטנטית.

3. שלטון החוק- הפרדה בין דת ומדינה.

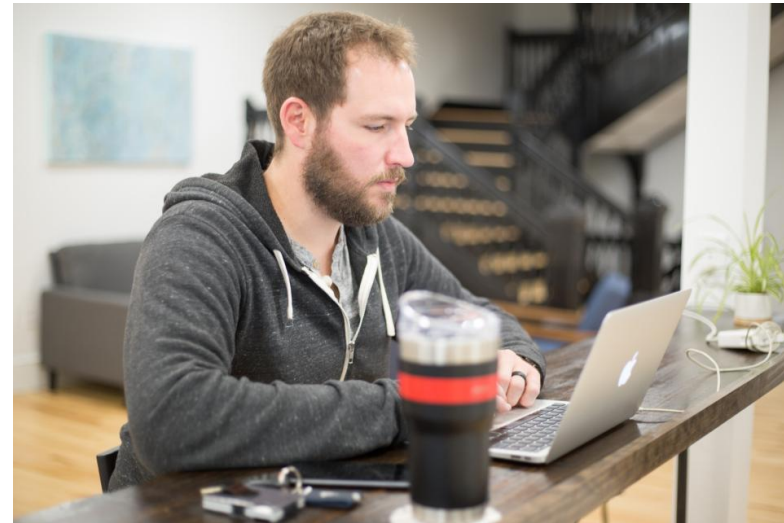

מאפייניה של תרבות המערב

4. אינדיווידואליות – האדם במרכז ושולט בגורלו.

5. קפיטליזם – שוק חופשי ותחרותי. צבירת הון עצמי.

סיבות להתפתחות הקפיטליזם

הדת נוצרית

הנצרות הפרוטסטנטית מאמינה כי אדם בעל ממון הוא נבחר האל.

ככל שיש לאדם יותר כסף ככה אלוהים אוהב אותו יותר.
לכן השאיפה הדתית היא לעבוד קשה כדי להצליח.

סיבות להתפתחות הקפיטליזם

המודרנה

המהפכה התעשייתית והמודרנה הביאו איתם תהליכים שונים
עיוור – החברה הופכת לחברת המונים
דמוקרטיזציה, חילון, אינדיבידואליזם
התפתחות טכנולוגית של תהליכי ייצור וצריכה המוניים של סחורות
שמתחדשות כל הזמן, התפתחות התקשורת

קפיטליזם

מהו הקפיטליזם?

- הקפיטליזם היא שיטה כלכלית המעודדת התנהלות מכוונת רווח כלכלי. מצד אחד, מעודדת יזמות אישית ותחרות ומאידך, התעשרות שמבוססת על ניצול האדם ככוח עבודה זול וחסר זכויות. העשירים הופכים עשירים יותר והעניים עניים יותר.

התיאוריה המרקסיסטית

התיאוריה המרקסיסטית פותחה ע"י קרל מרקס, הוגה דעות יהודי
גרמני שיצא כנגד התפתחות הקפיטליזם

המרקסיזם הינה תיאוריה כלכלית הטוענת כי בחברה מתקיים
קונפליקט מתמיד בין המעמדות

בין החזקים - בעלי ההון

והחלשים - מעמד הפועלים

איך נוצר מצב שיש מעט בעלי הון והרבה אנשים עניים ומדוע יחסי?
הכוחות האלו נשמרים

עיקרי התיאוריה המרקסיסטית

"ההוויה קובעת את התודעה"

ההוויה היא הקיום, התודעה משמעותה
הרעיונות המקובלים בחברה, בעלי ההון
שולטים בכוחות הייצור וגם ברוח.

בעלי ההון שולטים במשאבים הכלכליים ואף ברעיונות
החברתיים.

מרקסיזם

עיקרי התיאוריה המרקסיסטית

מרקס טען כי על מעמד הפועלים להתאחד, להבין כי הם מנוצלים וליצור מהפיכה שתשנה את הסדר החברתי ואת יחסי הכוח בחברה. לתפיסתו, על החברה לחלק את משאביה בצורה שוויונית יותר.

ניאומרקסיזם

משמעו - המרקסיזם החדש

תיאוריטיקנים ניסו להבין את כישלון המהפיכה המרקסיסטית ומדוע יחסי הכוחות בין בעלי ההון לפועלים נשמרים והקפיטליזם ממשיך לפרוח.

התיאוריטיקנים בדקו את תפקידן של תקשורת ותרבות בחברה וכיצד הן מסייעות בשימור המצב הקיים.

התיאוריות הניאו מרקסיסטיות

מבקשות להבין

• כיצד התקשורת משרתת את בעלי

ההון ?

• כיצד התקשורת מנחילה תרבות ?

ניאומרקסיזם

שלוש תיאוריות ניאו מרקסיסטיות מרכזיות

1. אסכולת ההגמוניה

2. אסכולת פרנקפורט

3. האסכולה הפוליטית כלכלית

משימת סיכום

משימה

בחרו שתי מדינות. מדינה אחת הפועלת לפי רעיונותיו של מרקס ומתקיימת בה חלוקה שיויונית של המשאבים, מדינה שנייה הפועלת לפי ערכי הקפיטליזם – שוק תחרותי חופשי וצבירת הון אישי.

1. ציינו לפחות 5 יתרונות ו-5 חסרונות של כל שיטה לפי המדינות שבהן בחרתם.

2. כתבו איזו שיטה עדיפה בעיניכם, נמקו מדוע.הסתמכו בכתיבתכם לפחות על שני מקורות שונים(מאמר, כתבה בעיתון או באינטרנט) וציינו אותם.

מדינת ישראל
משרד החינוך

שימוש ביצירות מוגנות בזכויות יוצרים ואיתור בעלי זכויות

השימוש ביצירות במהלך שידור זה נעשה לפי סעיף 27א לחוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007. אם הינך בעל הזכויות באחת היצירות, באפשרותך לבקש מאיתנו לחדול מהשימוש ביצירה, זאת באמצעות פנייה לדוא"ל rights@education.gov.il